

Branislav Fábry: PREDVOLEBNÉ SĽUBY POSLANCOV A „OBRANNÁ“ DOHODA S USA

- Redakce CZ24 News | 8. února 2022

SLOVENSKO: V Národnej Rade SR sa v najbližších dňoch bude hlasovať o návrhu dohody o spolupráci v oblasti obrany s USA ([parlamentná tlač 879](#)). Ide o veľmi zásadné hlasovanie pre budúcnosť Slovenska a práve pri ňom by si poslanci mali prečítať čl. 2 ods. 1 ústavy: „**Štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.**“ Z tohto ustanovenia vyplýva, že poslanci sú iba nástroj, prostredníctvom ktorého vládnu občania, a to platí aj pri schvaľovaní dohody s USA. Poslancov by preto malo zaujímať, či sú občania väčšinou za alebo proti dohode.

Najvhodnejšie by bolo, aby politici predložili túto zásadnú otázku občanom na priame rozhodovanie do referenda. Avšak napriek tomu, že sa vládna koalícia rozhodla inak, čl. 2 ods. 1 ústavy stále platí. Preto treba poslancov upozorniť na sľuby, ktoré urobili vo svojich volebných programoch pri voľbách do Národnej rady SR v roku 2020. Vyberám 10 predvolebných sľubov, ktoré by mali poslanci pri rokovaní o dohode zobrať do úvahy.

VO VOLEBNOM PROGRAME HNUZIA OĽANO SA UVÁDZA:

1. Štát sa často k občianskym aktivitám a neziskovým organizáciám správa tak, akoby ich považoval za nepriateľov, nie za partnerov.

Ad 1. Politici OĽANO tento „nepriateľský“ prístup pred voľbami ostro kritizovali a tak by sa mali pýtať, či ich minister obrany nepriateľský prístup k občanom zmenil. Vyzerá to, že zmenil – z nepriateľského na nenávisť! Poslanci by sa ho tiež mali spýtať, prečo sa v rozporovom konaní pohrdavo správal k zástupcom verejnosti, ktorí preložili pripomienky, podporené podpismi desaťtisícov občanov. Prečo neboli na rozporové konanie pozvaní autori viacerých občianskych pripomienok, podporení dostatočným množstvom podpisov. Rozporové konanie prebehlo len so zástupcami jednej skupiny verejnosti, ktorá sa opierala o 20 tisíc podpisov vyzbieraných za niekoľko dní. Ani s týmito zástupcami verejnosti sa však minister či jeho štátny tajomník osobne nestretli. A na rokovanie s úradníkmi ministerstva im dokonca neumožnili priniesť si ani len mobil alebo notebook s textami poznámok. To je to otvorené a transparentné vládnutie, ktoré OĽANO pred voľbami sľubovalo?

2. Dobrá občianska spoločnosť je taká, kde má verejnosť právo vstupovať do tvorby verejných politík a rozhodovaní. Stále však trvajú problémy s prílišným formalizmom verejného sektora, najmä pri tvorbe legislatívy a v rozhodovacích procesoch.

Ad 2. Práve rozhodovací proces o dohode sa vyznačoval extrémnym právnym formalizmom. Minister obrany a spol. rozporové konanie iba formálne predstierali a neboli ochotní zapracovať a, žiaľ, ani vecne diskutovať žiadnu z množstva pripomienok, či už zo strany verejnosti alebo generálneho prokurátora.

3. Otvorenosť štátnej správy a samosprávy je nedostatočná. Cestou k zlepšeniu verejnej kontroly je zverejňovanie dát, najmä ekonomických a legislatívnych.

Ad 3. Minister obrany a spol. sa pri diskusii odvolávali na dohody o obrannej spolupráci, ktoré mali uzavrieť iné štáty. Prečo však texty týchto dohôd a ich analýzu nezverejnili ako výstup v rámci

sprievodnej dokumentácie alebo iným legislatívne transparentným spôsobom? A prečo napádali osoby, ktoré ich zanedbanie suplovali a vo verejnom záujme takúto analýzu pripravili, napr. [tu](#)?

4. Navrhujeme zakotviť ústavné právo na dobrú správu vecí verejných. Vyžadujú ho aj medzinárodné dokumenty z oblasti ľudských práv a slobôd.

Ad 4. Napriek tomu, že dané právo poslanci OĽANO dodnes nepresadili do ústavy, jeho elementy možno odvodiť z iných ústavných práv. Keďže však ide o predvolebný sľub, poslanci OĽANO by sa mali pýtať, či vláda svojim konaním pri príprave dohody naplnila požiadavky na dobrú správu vecí verejných. Mimochodom, ak by na Slovensku existovala dobrá správa vecí verejných, tak by ani zverejnenie tzv. interpretačnej doložky netrvalo až tak dlho.

VO VOLEBNOM PROGRAME HNU Tie SME RODINA SA UVÁDZA:

1. Zahraničnopolitické aktivity v bilaterálnej alebo multilaterálnej podobe musia viesť k hájeniu záujmov Slovenskej republiky a jej občanov.

Ad 1. V súvislosti s týmto sľubom by sa poslanci Sme rodina mali pýtať, v čom háji návrh dohody záujmy SR alebo jej občanov. Ktorý ďalší záujem SR chráni text dohody nad rámec doteraz existujúcich dohôd? Len pripomínam, že navrhovaná dohoda zmluvne nevytvára ani záväzok obrany Slovenska proti útoku, ani záväzok poskytnúť prostriedky na rekonštrukciu letísk...

2. Sme za presadzovanie princípu dodržiavania medzinárodného práva a zachovanie čo najvyššej miery samostatnosti Slovenskej republiky s dôrazom na jej bezpečnosť, kultúru, históriu a geopolitickú polohu.

Ad 2. Poslanci Sme rodina by sa mali pýtať napr. to, či samostatnosti SR pomôže, keď slovenské orgány nebudú mať k časti dohodnutých zariadení na vlastnom území ani len prístup či právo nezávislej kontroly.

3. Bezpečnostné zložky štátu musia byť pod kontrolou občanov Slovenskej republiky a ich volených zástupcov v parlamente a vo vláde Slovenskej republiky.

Ad 3. Práve príprava tejto dohody navodzuje otázky, či bezpečnostné zložky štátu konajú ako orgány štátu pod kontrolou občanov. Ktorý občan vymyslel, aby sa medzirezortné pripomienkové konanie v takto závažnej veci načasovalo na obdobie núdzového stavu a Vianoc, keď bol záujem verejnosti odvrátený iným smerom? A v Národnej rade SR sa o dohode bude rokovať počas olympiády. Kto kontroloval takéto načasovanie - občania alebo niekto iný?

4. Minister vnútra, minister obrany a ďalší vedúci funkcionári bezpečnostných zložiek štátu musia vôľu občanov rešpektovať a musia niesť osobnú zodpovednosť za realizáciu programových priorít stanovených občanmi, ako aj za prípadné zlyhania vo svojej činnosti.

Ad 4. Minister obrany a spol. pri príprave tejto dohody vôľu občanov zjavne nerešpektovali. Mali by niesť zodpovednosť? Čo v tejto veci urobia poslanci Sme rodina?

POSLANCOM STRANY SLOBODA A SOLIDARITA TREBA PRIPOMENÚŤ NAJMÄ TENTO ICH PREDVOLEBNÝ SĽUB:

Budeme sa maximálne snažiť o čo najväčšiu transparentnosť, najmä vo vzťahu k rozhodovacím procesom...

Poslanci SaS by sa mali zamyslieť, či sa minister zahraničia - nominant ich strany zaslúžil o naplnenie predvolebného sľubu o čo najväčšiu transparentnosť v rozhodovacích procesoch. Mali by sa pýtať, ako zabezpečil transparentnosť pri príprave tejto dohody. Prečo sa o jednotlivých problémoch dohody verejnosť transparentne nedozvedala ešte predtým, než bola vyrokovaná? Možno, že ani predstavitelia samosprávy by potom neboli tak veľmi prekvapení...

POSLANCOM STRANY ZA ĽUDÍ TREBA ZASA PRIPOMENÚŤ TENTO ICH PREDVOLEBNÝ SĽUB:

Ďalším princípom otvoreného vládnutia je povinnosť skladania účtov ľudí v rozhodovacích funkciách a ich zodpovedanie sa voličom a občanom. Účasť na správe vecí verejných je jedným zo základných občianskych a politických práv a toto právo je zakotvené aj v Ústave SR. Zodpovedanie sa občanom za rozhodovanie vo verejných funkciách zvyšuje dôveru občanov vo fungovanie štátu a verejné inštitúcie.

Poslanci strany Za ľudí by sa mali zamyslieť, či vládna moc neporušila svojím konaním právo na účasť občanov na správe vecí verejných podľa článku 30 ústavy. A ako chcú vyvodiť zodpovednosť voči tým politikom, ktorí toto právo pri príprave dohody porušili.

Záver

Zostáva len dúfať, že aspoň niektorí z poslancov budú hlasovať v súlade so sľubmi, ktoré urobili pred parlamentnými voľbami 2020. Takúto dohodu pred voľbami totiž nesľubovali a najmä nesľubovali rozhodovať o takýchto závažných otázkach v období núdzového stavu pri zneužití vianočných sviatkov. **Ak sa však títo poslanci napriek všetkým svojim sľubom rozhodnú dokument schváliť, nemali by to urobiť na účelovo zvolanej mimoriadnej schôdzi. Mali by dohodu vrátiť na dopracovanie, aby sa mohlo posúdiť aspoň to, čo znamená tzv. interpretačná doložka a či pomôže odstrániť aspoň tie najhoršie obavy.**

AUTOR: Branislav Fábry

[ZDROJ](#)